

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k „Návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady zavádzajúcej humánne normy chytania niektorých druhov zvierat do pascí“*(COM(2004) 532 final – 2004/0183(COD))*

(2005/C 157/11)

Dňa 14. septembra 2004 sa Rada podľa článku 175 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva rozhodla prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom danú tému.

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie, ktorá bola poverená prípravou prác Výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko dňa 16. novembra 2004. Spravodajcom bol pán DONNELLY.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 413. plenárnom zasadnutí, ktoré sa konalo dňa 15. a 16. decembra 2004 (schôdza zo dňa 16. decembra 2004), nasledovné stanovisko 60 hlasmi za, 1 hlas proti, pričom sa 6 členovia hlasovania zdržali.

I ÚVOD**1. Nariadenie o čelustových pasciach**

1.1 Roku 1989 prijal Európsky parlament rezolúciu požadujúcu zákaz čelustových pascí (v angličtine leg-hold traps, t.j. pascí, v ktorej je zviera chytené za nohu) v EÚ, a o kožušinách a výrobkoch z kožušín získavaných z krajín, kde sa také pasce používajú.

Ako odozvu na to podala Komisia návrh nariadenia k tejto téme, ktoré Rada schválila roku 1991⁽¹⁾. Nariadenie zakazuje používanie čelustových pascí v EÚ od 1. januára 1995 a dovoz kože s kožušinou z 13 menovaných druhov zvierat z tretích krajín, ak nie je splnená jedna z nasledovných podmienok:

- platné adekvátne administratívne a legislatívne ustanovenia ktoré zakazujú používanie čelustových pascí, alebo
- metódy chytania 13 uvedených druhov zvierat do pasce (Príloha I nariadenia EÚ) spĺňajú medzinárodne odsúhlasené humánne normy chytania do pascí.

1.2 Hodno spomenúť, že Európsky parlament vo svojom stanovisku požadoval zrušenie predaja čelustových pascí a o postupné vyradovanie kožušín a výrobkov z kožušín získavaných zo zvierat chytených do takých pascí. Toto stanovisko nebolo zobrať do úvahy v rokovaní Rady roku 1991.

1.3 Hoci používanie čelustových pascí je v EÚ zakázané od roku 1995, neplatí to pre krajiny vyvážajúce kožušinové výrobky získané zo zvierat chytených do čelustových pascí.

EHSV vo svojom stanovisku z roku 1990⁽²⁾ nielenže podporil celoeurópsky zákaz čelustových pascí, ale aj navrhol medzinárodný zákaz takýchto pascí, pričom zdôrazňoval dôležitosť dosiahnutia konzistentnosti v tejto otázke.

2. Dohoda

2.1 V nadväznosti na komunitárnu legislatívu o čelustových pasciach sa dostala do popredia potreba stanoviť medzinárodné normy chytania zvierat do pascí. Dohoda sa prerokovávala medzi EÚ, Kanadou, Ruskom a USA. Ale podpísali ju iba Kanada, Rusko a EÚ. USA sa nemohli stať jednou zo strán tejto dohody vzhľadom k tomu, že kompetencia v tejto oblasti je v USA decentralizovaná vo vnútroštátnom systéme USA. USA však súhlasili so zavedením slabšej verzie dohody.

2.2 Dohoda bola uzavretá kvôli tomu, aby sa predišlo možnému európskemu zakazu dovozu kožušinových výrobkov zo zvierat, chytených v divočine z krajín, ktoré nezakázali čelustové pasce.

2.3 Podľa stanoviska Európskeho parlamentu je táto dohoda úplne neadekvátna a neefektívna a mala by byť zamietnutá a namiesto toho by sa mal zaviesť zákaz importu kožušín a výrobkov z kožušín pochádzajúcich z divokých zvierat, ktorých zoznam je uvedený v dohode.

2.4 Dohoda predpisuje určité normy, ktoré sa musia rešpektovať pri chytaní zvierat do pasce. Bola ratifikovaná Európskym spoločenstvom roku 1997. Normy chytania zvierat do pasce uvedené v dohode odrážali už existujúce normy v Rusku, Kanade a USA. Začlenenie termínu „humánne“ bolo veľmi kontroverzné za predpokladu, že tieto normy sa zakladajú na akceptovaní veľkého utrpenia do pasce chytených zvierat.

⁽¹⁾ Nariadenie Rady 3254/91, Ú.v. L 308, 9/11/1991

⁽²⁾ Stanovisko k návrhu nariadenia Rady o dovoze určitých kožušín, Ú.v. C 168 z 10.7.1990, str. 32

2.5 Vedecké stanoviská (vrátane stanoviska Vedeckého a veterinárneho výboru Komisie) potvrdili, že humánne metódy chytania zvierat do pasce uvedené v Dohode nevyklučujú neakceptovateľné hladiny utrpenia.

2.6 Vedecký výbor zdôraznil, že podstatné kritériá, ktoré sa majú použiť pri posudzovaní stupňa humánnosti by mali byť: čas, behom ktorého je zvieratú privedená neznesiteľná bolesť, a množstvo bolesti a stresu spôsobené zvieratú počas tohto času. Výbor vyvodil taký záver, že ak má byť pasca považovaná za „humánnu“, mala by spôsobiť, aby zviera trpelo minimálne, najviac niekoľko sekúnd. Dohoda stanovila namiesto toho časový limit 5 minút a preto termín „humánnu“ bol považovaný za nevhodný.

2.7 Výbor vyvodil aj taký záver, že škála poranenia uvedená v Dohode nemala nijakú platnú vedeckú bázu v porovnaní s inými dobre zavedenými metódami hodnotenia zlého welfare zvierat.

2.8 V súčasnosti ratifikovali dohodu EÚ a Kanada, ale Rusko ju ešte neratifikovalo. Z toho dôvodu sa ešte čaká na presadenie dohody. Kanada a EÚ však súhlasili s tým, že v každom prípade už aj počas čakacieho obdobia zavedú ustanovenia dohody.

3. Podstata návrhu Komisie

3.1 Návrh Komisie na smernicu zavádzajúcu humánne normy chytania určitých druhov zvierat do pascí⁽¹⁾ sa snaží o transponovanie Dohody o humánnom spôsobe chytania zvierat do pascí do komunitárnej legislatívy, ako to predvídalo rozhodnutie Rady č. 98/142/EC a 98/487/EC.

3.2 Návrh sa vzťahuje na 19 druhov divokých zvierat (z ktorých 5 druhov žije v EÚ), ako je definované v Prílohe 1.

3.3 Návrh stanovuje niektoré povinnosti a požiadavky týkajúce sa metód chytania zvierat do pascí, použitie pascí, traperov, výskumu, trestov a certifikácie. Text obsahuje aj mnoho výnimiek a dve prílohy (príloha II a III) vzťahujúce sa na humánne normy chytania zvierat do pascí a testovania metód chytania do pascí.

⁽¹⁾ COM(2004) 532 final

3.4 Návrh zdôrazňuje, že členským štátom možno povoliť uplatňovanie prísnej legislatívy v tejto otázke, a že nariadenie EÚ z roku 1991 zakazujúce používanie čelustvých pascí stále platí. Uplatňovanie a presadenie spadá pod kompetenciu členských štátov a ich kompetentných úradov. Smernica neobsahuje nijaký rozpočtový rámec, členské štáty budú preto vyčleňovať finančné prostriedky na krytie nákladov s tým spojených.

II POZNÁMKY

4. Použitie termínu „humánne normy chytania zvierat do pascí“

4.1 Podľa názoru EHSV termín „humánne“⁽²⁾ uvedený v návrhu je sporný. Článok 2 definuje „metódy chytania do pascí“, ale neuvádza definíciu „humánnych noriem chytania do pascí“. Text dohody v skutočnosti vo svojej preambule uznáva absenciu medzinárodných noriem chytania do pascí a v podstate vzťahuje slovo „humánnu“ na tie normy, ktoré „zaistia dostatočnú hladinu welfare zvierat chytaných do pasce.“

4.2 V čase prerokovania dohody Vedecký a veterinárny výbor Komisie⁽³⁾ poznamenal, že normy uvedené v texte nemožno definovať ako „humánne“ (ako už bolo zdôraznené aj predtým), ak vezmeme do úvahy to, že maximálny čas poskytnutý zvieratú na nezmyselné utrpenie bol omnoho dlhší, než sa pripúšťalo (okamžitá smrť). Zvláštny dôraz bol kladený na pasce, v ktorých sa zviera utopí, pretože sa odhaduje, že obojživelné cicavce chytené do pasce pod vodou môžu umierať aj 15 minút.

4.3 Výbor preto odporúča, aby bolo slovo „humánne“ nahradené iným a vhodnejším termínom v texte konečnej legislatívy EÚ, prinajmenšom dotedy, kým normy chytania zvierat do pascí nesplnia hore uvedené požiadavky.

⁽²⁾ Vo februári 1994 Pracovný výbor zriadený v rámci ISO (Medzinárodná organizácia pre štandardizáciu) na prediskutovanie humánnych noriem chytania do pascí rozhodol odstrániť slovo „humánne“ z titulu noriem. Na tejto schôdzi sa odsúhlasilo odstrániť všetky odkazy na „humánnu“ alebo „humánnosť“. Dohodu o normách chytania do pascí nebolo možné v rámci ISO dosiahnuť. Počas rokovaní ISO európski veterinári poukázali na to že, že akékoľvek zabíjanie zvieratá dlhšie ako 15 sekúnd nemožno považovať za humánne, a že by sa vôbec nemali používať pasce pod vodou. Tieto body, ako aj niektoré ďalšie, neboli vzaté do úvahy pri písaní finálneho znenia dohody.

Stanovisko Vedeckého veterinárneho výboru Európskej komisie (1994) skončilo s tým, že na to, aby mohla byť pasca považovaná za „humánnu“, zviera by malo byť znečítivené, trpieť minimálne, a že väčšia pozornosť by sa mala venovať aj dizajnu pascí, aby sa zohľadnilo správanie druhov, ktoré sa nelovia, aby sa vyhlo ich chytaniu a poraneniu. Výbor vyvodil taký záver, že navrhovaná škála poranenia je neprijateľná ako miera humánnosti, pretože nemá nijaký vedecký základ.

⁽³⁾ Stanovisko Vedeckého výboru uvedené pod nariadením CITES, 1995; Stanovisko Vedeckého výboru, DG Poľnohospodárstvo, 1994.

5. Pasce

5.1 Návrh sa vzťahuje na dva typy pascí: zabíjajúce pasce a zadržávajúce pasce. Čo sa týka zabíjajúcich pascí, normy stanovené v návrhu nespĺňajú zreteľne vedecké normy odsúhlasené Spoločenstvom, ktoré odporúčajú okamžitú smrť alebo maximálne tolerovateľný prahový čas 30 sekúnd pred tým, než nastane smrť. Čo sa týka zadržávajúcích pascí (pasce používané na chytanie zvierat zaživa), návrh neposkytuje ani špecifikácie vzťahujúce sa na pasce, ani definície účelu zadržania zvierat. Okrem toho návrh nestanovuje nijaké welfare normy v prípade zabíjania zadržaných zvierat.

To znamená, že ak je zviera chytené do zadržávajúcej pasce a následne zabitú, metóda zabitia nie je regulovaná. Okrem toho návrh nezaisťuje, že autorizované metódy chytania do pascí nezabijú alebo nezadržia náhodou aj nechcené druhy. Normy chytania do pascí by mali zaistiť, aby bolo riziko znížené na najnižšiu možnú úroveň.

6. Testovanie

6.1 Návrh predvída technické ustanovenia pre testovanie metód chytania do pascí, ktoré nevyklučujú použitie živých zvierat. Stanovujú sa minimálne požiadavky tak pre testovanie na ohradenom pozemku, ako aj v teréne. Okrem toho testy vykonávané jednou stranou z dohody môžu byť uznávané inými stranami.

6.2 Aby však boli výsledky platné, musia byť testy vykonávané za tých istých podmienok ako v prípadoch, kedy sú pasce určené k použitiu. Preto parametre založené na výsledkoch z testov na ohraničenom pozemku nemožno použiť na zhodnotenie welfare (blahu) zvierat žijúcich v divočine. Pre vyššie uvedené dôvody by nemalo byť vôbec vykonávané testovanie na zvieratách, a mali by sa brať do úvahy iba už dostupné testy pomocou počítačových simulácií.

7. Výnimky

7.1 Návrh uvádza veľkú škálu možných výnimiek, ktoré keby sa uplatňovali, mohli by úplne narušiť rozsah samotného návrhu. EHSV verí, že by sa mali povoliť výnimky vzťahujúce sa na bezpečnosť verejnosti a zdravie ľudí a zvierat. **V tomto prípade by mali verejné orgány okamžite informovať a vyžiadať si radu od operátorov pracujúcich na tomto území (napr. farmárov), ak sa také problémy vyskytnú.** EHSV má niekoľko výhrad voči iným navrhovaným výnimkám.

7.2 Vzhľadom na ťažkosti uplatnenia systému efektívneho monitorovania a presadenia systému v divočine, kde sa chytanie zvierat do pascí uskutočňuje, výnimky navrhované Komisiou (okrem tých, ktoré sú uvedené vyššie), by mohli iba narušiť transparentnosť a zodpovednosť medzi stranami dohody.

8. Lovci

8.1 Návrh predpokladá, že by sa mal ustanoviť systém oprávnení a školení pre lovcov. Avšak udeľovanie licencií do toho nespadá a kontrola metód chytania do pascí používaných lovcami nie je uplatniteľná, ak zvažíme, že by sa musela vykonávať v divočine. EHSV odporúča, aby bol zriadený striktný systém udeľovania licencií vedúci k zladeniu s komunitárnou úrovňou

9. Certifikácia

9.1 Návrh Komisie zveruje členským štátom certifikáciu používaných metód chytania do pascí a predpisuje vzájomné uznávanie tejto certifikácie medzi členskými štátmi.

Hoci by tento systém mohol byť dobre uplatňovaný v EÚ, mal by sa zriadiť aj systém medzinárodnej certifikácie. V skutočnosti by sa mal medzi stranami dohody zaviesť štandardný certifikčný systém, ako aj systém sledovateľnosti.

10. Sankcie

10.1 Návrh Komisie sa zmieňuje o možnom uplatnení administratívnych sankcií v prípade porušenia legislatívy. Avšak za predpokladu, že niektoré členské štáty EÚ neuplatňujú trestný zákon v prípade porušenia legislatívy o welfare (blahu) zvierat, EHSV odporúča, aby sa sankcie ukladali podľa národných systémov.

11. ZÁVERY

11.1 EHSV si myslí, že humánne normy chytania zvierat do pascí uvedené v návrhu sa nemajú definovať ako humánne, pretože iba odrážajú normy opísané v dohode. Normy v dohode boli zhodnotenú ako nižšie, než existujúce normy welfare (blaha) zvierat v legislatíve EÚ. Výbor preto odporúča nahradiť v konečnom texte legislatívy slovo humánne vhodnejším termínom.

11.2 Čo sa týka pascí, EHSV sa domnieva, že by sa malo uvažovať iba o pasciach s okamžitým smrtiacim účinkom a špecifikovať rozsah použitia zachytávajúcich pascí. Okrem toho v prípade, keď sú zadržané zvieratá zabíjané, mala by sa metóda zabíjania riadiť podľa legislatívy o welfare (blahu) zvierat.

11.3 EHSV je toho názoru, že pasce, pri ktorých sa zvieratá utopí, by sa mali zakázať, pretože podľa záveru Vedeckého a veterinárneho výboru Komisie je to krutá metóda zabíjania, pretože zvieratá sa pomaly dusí pod vodou.

11.4 EHSV poznamenáva, že hoci návrh naznačuje ustanovenia pre testovanie pascí, neexistuje vedecká báza pre uplatnenie parametrov pre divoké zvieratá, založených na výsledkoch vykonaných v ohradenom prostredí. EHSV preto odporúča, aby sa pre testovanie nepoužívali nijaké zvieratá, miesto toho aby sa používala už dostupná počítačová simulácia.

11.5 EHSV si myslí, že väčšina výnimiek zahrnutých v návrhu môže v istých prípadoch umožniť aktérom zapojeným do tejto problematiky úplne uniknúť uplatneniu legislatívy a preto odporúča, aby kompetentné orgány udeľovali výnimky, zohľadňujúc bezpečnosť verejnosti a zdravie ľudí

a zvierat. Tento aspekt je dôležitý na základe faktu, že v divočine je ťažko vykonávať kontroly a monitorovanie.

11.6 Z pohľadu EHSV by sa mal v EÚ zaviesť transparentný systém udeľovania licencií lovcov. Návrh plne zveruje orgánom členských štátov zavedenie požiadaviek školení a oprávnení pre lovcov. EHSV sa obáva, že to povedie k nezladenému systému, ktorý nezaručí implementáciu štandardov welfare (blaha) zvierat v EÚ.

11.7 EHSV je toho názoru, že by sa mal zaviesť účinný systém certifikácie a sledovateľnosti medzi stranami dohody, aby sa zaistila efektívna implementácia.

11.8 EHSV odporúča, aby sa v prípade porušenia navrhovanej legislatívy uplatňovali sankcie podľa národných legislatív o welfare (blahu) zvierat.

11.9 EHSV odporúča, aby bol harmonogram implementácie predpokladaných ustanovení v Návrhu prísnejší. Podľa Návrhu by mali pasce vyhovovať navrhovaným normám od roku 2009 a metódy chytania do pascí od roku 2012. EHSV sa domnieva, že všetky tieto ustanovenia by mali byť zavedené čo najskôr.

Brusel 15. decembra 2004

Predsedníčka

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Anne-Marie SIGMUND
